

spominsko svečanost na Ljubelju

v soboto, 14. junija 1997, na avstrijski strani predora, ob 9.30

GLASBENI OKVIR: 10 Saiten – 1 Bogen
MODERACIJA: Peter Gstettner in Marjan Sturm

Tudi Liga za človekove pravice za spomenico

Manjšinski sosvet pozdravlja osnutek spomenice avstrijskih narodnih skupnosti.

Manjšinski sosvet ugledne Avstrijske lige za človekove pravice je na svoji seji minuli ponedeljek razpravljala o trenutnem položaju avstrijskih narodnih skupnosti. Med drugim je manjšinski sosvet pozdravil skupno spomenico avstrijskih narodnih sosvetov avstrijski vladi in avstrijskemu parlamentu, ker vidi v njej važen konsenz narodnih skupnosti v prizadevanju za ohranitev in razvoj njihovih jezikov in kulture. Spomenica je prvi politični dokument, ki združuje skupne zahteve, skrbi in prizadevanja vseh v Avstriji živečih narodnosti.

Politične akcije, ki nasprotujejo ciljem skupne spomenice, niso v korist nobeni od narodnih skupnosti in samo otežujejo plodno reševanje odprtih narodnostnih vprašanj; po poti majhnih korakov se je treba bližati končnemu cilju enakopravnosti.

Manjšinski sosvet se ne opredeljuje za individualno ali kolektivno manjšinsko zaščito in v tem ne vidi nobenega nasprotja: v vsemestih se npr. ta problem stavlja popolnoma

drugače kot v podeželskih strukturah. Vsekakor ni smiselno, da bi se ob takih vprašanjih spotaknilo skupno politično prizadevanje vseh avstrijskih narodnih skupnosti.

Prav tako manjšinski sosvet ne vidi nobenega vzroka proti sprejetju skupne spomenice ali pa, da kdo vidi v njej razveljavitev člena 7 Avstrijske državne pogodbe, ki pa ima mednarodno veljavo samo za v njem omenjeni manjšini Hrvatov na Gradiščanskem in Slovencev na Koroškem in Štajerskem. Že iz tega je razviden pomen širjenja pravnih struktur za vse avstrijske narodne skupnosti.

Manjšinski sosvet Avstrijske lige za človekove pravice je sklenil, da bo o vprašanju spomenice pripravil delovni pogovor (workshop), na katerem naj bi se jeseni pogovarjali na strokovni ravni tako pristaši kot tudi nasprotniki omenjene spomenice.

V drugih zadevah je manjšinski sosvet načelno pozdravil zahtevo *Iniciative manjšin*, po kateri naj se uvede samostojno državno tajništvo pri Uradu zveznega kanclerja. Prav tako zahteva, da se čimprej prizna štajerske Slovence kot manjšino. Diskusija je tekla tudi o po-

ložaju Sintov na Koroškem in namen je, da pride do tesnejšega sodelovanja med manjšinskim sosvetom in njimi. **F. Z.**

Ob 5. obletnici »Živ-žava« ja bila v Globasnici prava revija mladih pevcev

Agora vložila prošnjo za licenco

Društvo Agora je te dni vložilo prošnjo za dodelitev licence za oddajanje radijskega programa na Koroškem. Ta nekomercialni projekt se je vselej razumel kot multikulturni radio, ki v posebni meri upošteva dvojezičnost v deželi in društvo je to že dokazalo z oddajami leta 1989. V naštetih načelih svojega delovanja je poudarjena želja po enakopravnem upoštevanju obeh deželnih jezikov, interkulture komunikacije in ohranitvi ter razvoju slovenskega jezika. Programsko bo ta radio usmerjen v kulturo in izobraževanje s posebnim ozirom na mladino.

To radijsko postajo podpira precej organizacij in institucij, med drugim tudi visokošolska zveza, delavske univerze (Volkshochschulen), IG-KIKK, društvo za pospeševanje socialnih in izobraževalnih projektov, center za izobraževanje odraslih na Velikem jezeru (Längsee), Belladonna, AWOL, pa tudi slovenske kot npr. Slovenska prosvetna zveza ter po-

samezna društva iz Pliberka, Šentprimža, z Brnce, iz Šentjanža in Škofič itd.

Društvo ima svoj sedež pri kulturnem društvu »pri Joklu«, zastopa pa ga odvnetnik dr. G. Brandl v Celovcu. V predsedstvu so mdr. tudi Nada Zerzer, Mirko Kert in Gabrijel Lipuš. Poslovodja je Helmut Peissl, v sosvetu pa je precej znanih imen, mdr. dr. Stockhammer, dr. Helga Mračnikar, dr. Maja Haderlap, dr. Janko Malle, Lojze Wieser, Rezika Iskra, Philipp Rauscher (Kath. Bildungswerk) itd.

Društvo, ki je bistveno doprineslo k temu, da ni več radijskega in televizijskega monopola v Avstriji s svojo tožbo pri Evropskem sodišču, pričakuje pozitivno odločitev v štirih do šestih mesecih, do takrat pa bo širilo mrežo podpornikov, sodelavcev ter »pililo« na programskih osnutkih, ki v grobem že stojijo. Program bo osredotočen na kulturo in izobraževanje.

Spomin na trpljenje

»Zgodilo se je in zato se spet lahko zgodi; v tem je bistvo tega, kar hočemo povedati.« (Primo Levi)

Leta 1995 se je Avstrija prvič tudi uradno poklonila žrtvam KZ na severni strani Ljubelja. V taborišču, podružnici KZ Mauthausen, je trpelo okoli tisoč žrtev različnih narodnosti.

Bivši jetniki iz Francije so že vsa leta po vojni polagali vence tudi na severni strani, vendar brez javnosti. V Sloveniji stoji spomenik, v Avstriji pa stojijo spominske table šele od leta 1995. Spominsko ploščo ob vhodu v predor je postavila občina Borovlje na pobudo SPD Borovlje.

V 50 letih je preraslo grmovje in trava sledove taborišča in uradni Koroški je bilo prav. Poklanjat se je hodila »junakom« na Ulrichsberg.

Skupina znanstvenikov s celovške univerze pa je pred dvema letoma vzela iniciativo v svoje roke in začela raziskovati zgodovino taborišča na Ljubelju. Založba Drava je izdala dve knjigi (Josef Zausnig: Der Loibl-Tunnel in Janko Tišler: Mauthausen na Ljubelju). S potujočo razstavo o taborišču je skupina informirala velik krog ljudi, ki za taborišče povečini sploh niso vedeli.

Tudi letošnja svečanost bo mednarodnega značaja. Avstrijo bodo zastopali dr. Busek, dr. Zernatto in dr. Ausserwinkler ter boroveljski župan Krainer.

Iz vsebine

SLOVENIJA Spreminjanje ustave

Slovensko ustavno sodišče je besedilo pridruženega sporazuma k EU razglasilo za protiuslavno **na strani 2**

KOROŠKA Polemika okrog spomenice

Mnenji obeh osrednjih organizacij o spomenici se močno razlikujeta. Dr. Marjan Sturm jo pojasnjuje **na strani 3**

OBIRSKO Vrhunsko petje

Na predstavitvi svoje zgoščenke je zbor »Valentin Polanšek« močno presenetil. Poročilo boste našli **na strani 5**

PREBLISK

■ Kultura nima denarja, politika nima denarja, časopisi nimajo denarja, šport nima denarja, šolstvo ga nima, država tudi ne. Kje je, kam odšel si, kje si?

Pri slovenskih organizacijah na Koroškem in v Italiji so žepi prazni, kulturne organizacije mrzlično iščejo podpore od EU do privatnih podpornikov. Dotacije, ki prihajajo od države preko sosveta, so skrčile za 8 odstotkov. Iz Slovenije prihaja denarja vedno manj, eni so zagnali vik in krik, drugi, ki jim gre še precej slabše, upajo na čudež in božjo pomoč, čeprav ne hodijo v cerkev.

Ko je človek takole lepo deprimiran in ne vidi izhoda

iz zagate, se mu utrinjajo vse mogoče ideje, kako vsaj obdržati to, kar imamo (o širitvi in razvoju si še misliti skoraj ne upamo več). Kaj če bi vendarle lepo popisali vse Slovence, ki bi morali za svoje pripadništvo narodni skup-

Money, money

nosti plačevati članarino. Biti Slovenec ali Slovenka ni kar sibi in kakšnega plavega na leto bi nam bilo lahko to vredno! Popust bi lahko bil ob dokazani nečistokrvnosti, takole, po procentih, od 12,5 odstotka dalje.

Kakega pol milijona bi pa menda že spravili skupaj! Denarja seveda. **S. W.**

VABILO

Otvoritev razstave del

Franca Sema

na gradu Seltenheim
pri Celovcu
v torek, 17. junija 1997,
ob 20. uri.

Razstavo bo odprl gen. konzul
R Slovenije inž. Jože Jeraj.
Glasbeni okvir:
Wolfram Wobak, violina, ter
MoPZ »Trta« iz Žitare vasi

Z AČETEK evromanije na Slovenskem sega daleč nazaj. V času močne levice na slovenskih tleh, ki je lansirala svoje geslo »Evropa zdaj«, se večini Slovencev še sanjalo ni, da bo preteklo več let, da bi se približali aktivnostim, ki jih zahtevajo v Bruslju. Zaplankanost v podalpski idili, mir in relativno hiter razvoj v primerjavi z drugimi državami tranzicije in nekdanje Jugoslavije je večino ljudi prepričalo, da smo Slovenci gospodar na svoji zemlji. Da lahko počnemo, kar hočemo in da bo to večno trajalo.

»Evropa zdaj« se vedno bolj kaže v drugačni, zahtevnejši in bolj realni luči. Močna in velika Evropa je mali in mladi Sloveniji že pred leti postavila svoje pogoje za morebitno kasnejšo poroko. Slovenija se mora prilagoditi Evropi in ne obratno. Sledilo je leto pozabe, pred meseci pa je spet izbruhnulo to vprašanje v slovenski politiki. Prejšnji teden vlada, ta teden pa še parlament sta začela postopek za spremembo ustave republike Slovenije.

Na izredni seji državnega zbora bodo poskušali doseči vsaj dvotretjinsko podporo za spremembo ustave. V bistvu pa gre za osnovno vprašanje – to je za izpolnitev pomembnega pogoja za vstop Slovenije v EU in NATO že v prvem krogu. Pričakujemo lahko približno tako enotnost, kot v času osamosvajanja.

Veliko žolča je bilo prelitega in hudih besed izrečenih spomladi na račun napak in zaostajanj v izvedbi in pripravi vseh potrebnih zadev, da bi Slovenija lahko postala enakovredna članica velike evropske družine. Slovenska opozicija je tokrat enotna: glavni krivec je LDS, konkretno pa sam premier Drnovšek. Večina strank se ne preneha izrekati, da ne vidi več prave prihodnosti v povezavah na Balkanu. Torej ostaja za povezovanje in ženitev samo še EU, saj je vedno manj tistih, ki bi se spomnili nevtrnosti oz. neuvrščenosti. Ja, takih v Sloveniji ni več. Mar to pomeni, da je samostojnost mlade države relativna? Povezati in zvezati se bo treba z Evropo, pravijo politiki in nam enkrat prikazujejo takšno povezovanje kot obljubljeno deželo in edino mogočo prihodnost, drugič pa kot nepotrebno breme in prilaganje na negativne plati življenja in dela v visoko razviti družbah tržnega gospodarstva. Zdej nazaj k »EVROPI ZDAJ« oz. spremembam slovenske ustave!

KOMENTAR

Aleš Kardelj

Evropa je že pred dvema letoma povedala, kakšno Slovenijo lahko sprejme vase. Takšno, kot jo potrebuje in ne takšno, ko si jo zamišljamo Slovenci. Prav veliko sprememb res ni bilo potrebnih in jih tudi v bodoče ne bo, vendar pa je ostal neprilagojen tisti del slovenske zakonodaje, ki tujcem onemogoča lastništvo nad slovensko zemljo. Gre konkretno za 68. člen ustave in sedaj, ko bi moral slovenski parlament ratificirati pridružitveni sporazum, je ustavno sodišče razglasilo: ratifikacija ni mogoča. V prilogi tega sporazuma so namreč po t. i. španskem sporazumu določbe, ki so protustavne. Logično je, da se mora država, kolikor podpiše tak mednarodni dokument, tega tudi držati.

Ustava je najvišji pravni akt, ki ga morata spoštovati tako vlada kot tudi parlament. Če pa so nekatere določbe v napoto izvajanju politike, jih je pač treba prejšpremeniti.

Zastavlja se vprašanje, kaj se slovenski politiki gredo, saj je minilo zelo malo časa od

»Evropa zdaj« ali Slovenija spreminja ustavo

sprejetja ustave, pa jo bomo že spreminjali. Drugič pa, zakaj tak strah, da bi tujci postali lahko tudi lastniki slovenske zemlje, če so jo pripravljeni pošteno plačati.

Bojim se, da Slovenci nismo toliko nacionalno zavedni /patrioti/, da vonj po zelenih dolarjih ne bi sprožil razprodaje. Omenjeni ustavni člen je zagotovo tista zavora, ki to pravno onemogoča, obenem pa je bil že ob sprejetju prava nezaupnica tistim, ki zemljo na Slovenskem imajo. Tisti, ki je nimajo, tako ne morejo prodati tujcem ničesar. Slovenskega patriotizma se ne da zdrževati zgolj z zakonom. Evropa pa take Slovence najraje vidi, saj tako počasi, a zanesljivo bogati sebe. Slovenije nihče ne sili v Evropo, razen njenih sredinskih politikov. Niti prave levice niti prave desnice slovenski parlament v tem mandatu nima, pa tudi zunaj njega je ni. Prav je, da bi o tem vprašali tudi državljane, morda preko referendumov. Ustavno sodišče je prav na stoti dan dela vlade razglasilo neustavnost vsebine pridružitvenega sporazuma, ki ga je podpisal predsednik tedanje in sedanje vlade dr. Drnovšek, ki pa bi ustavo menda moral poznati.

DISKUSIJA V CELOVCU

EU ali strahovi v glavah in besedah

O temi »Mi in EU-Šanse in nevarnosti regije« so preteklo soboto zvečer v celovski evropski hiši na povabilo panevropskega gibanja razpravljali politiki in strokovni referenti iz Koroške in Slovenije, slovenski državnoborski poslanec Miroslav Mozetič s prevajalcem Borutom Sommergerjem, avstrijski poslanec v evropski parlament Hubert Pirker, Leopold Guggenberger, strokovni referent pri koroški deželni vladi za Delovno skupnost Alpe-Jadran Josef Laussegger in Heinz Stritzl.

Diskusija je potrdila, da bo potrebnih še ogromno skupnih vlaganj v odkrito medsebojno zaupanje, da zamisel in projekt skupne Evrope ne bo doživel brodoloma na relaciji alpsko-jadranskega sodelovanja. Predvsem nemškonalnim in samozvano domovini zvestim zakulisnim, a realnopolitično in izvenparlamentarno na Koroškem zelo vplivnim dejavnikom bi to zelo dobro delo.

To podpihovanje strahov in predsodkov so govorniki v glavnem odklonili in zavrnili. Miroslav Mozetič je, izhajajoč iz kulturnega, duhovnega, zgodovinskega in geopolitičnega ozadja ter politične stvarnosti, utemeljil potrebo in pravilnost vključevanja in umeščanja Slovenije v evropske gospodarske, politične in varnostne okvire, pri čemer je eden glavnih argumentov za članstvo Slovenije v EU prav EU sama, pa čeprav to zveni paradoksalno. Pri njej je namreč vse bolj opazna težnja po ekskluzivnosti, po zapiranju vaze, kar pa seveda ne more biti njen cilj in namen. Mozetič je dejal, da danes prav zahod zida nov berlinski zid, da bi se s svojim gospodarskim, političnim, vojaškim in varnostnim sistemom obvaroval pred »vpadom od zunaj«. Kot pomemben argument za Slovenijo je tudi, da brez slovenskega članstva v EU ne bo in ne more biti živega regionalizma na tem koncu Evrope.

Referent Laussegger je poudaril pomembno vlogo, ki jo je pri zbliževanju regij v alpsko-jadranskem prostoru, na tem kulturno, politično in etnično tako občutljivem stičišču, odigrala prav Delovna skupnost Alpe-Jadran. Šlo ji je zgolj za prekomejno sodelovanje med regijami. Referent je s posebnim teznim papirjem, ki med drugim vsebuje točko, da je regionalizem sredstvo proti nacionalizmu in sovraštvu do tujcev, nakazal smernice za prihodnje delovanje DS Alpe-Jadran v smislu krepitve regionalizma.

Poslanec Hubert Pirker je dejal, da članstvo v EU krepi možnosti za ohranitev lastne identitete, kar je skušal podkrepiti z višino denarnih dotacij iz Bruslja za koroške regije, bivši celovski župan Guggenberger pa je menil, da je strah najslabši svetovalec pri krepitvi regionalizma in da se je treba odpreti do drugih.

F. W.

PROTI POZABI

Bo Anton Uran rehabilitiran?

V juliju tega leta bo izšla publikacija »Anton Uran – zasledovan, pozabljen, umorjen«, ki jo bo izdal Vinzenz Jobst, predsednik prosvete v koroškem sindikatu (ÖGB).

Kdo je bil Anton Uran?

Rodil se je 20. februarja 1920 v občini Šmartin na Dholici. Ljudsko šolo je obiskoval v domači občini in do svojega 20. leta delal kot gozdni delavec in tesar.

Leta 1939 je priljubljeni občan izstopil iz katoliške cerkve in se priključil jehovcem. Ob koncu leta 1939 so ga vpoklicali v nemški wermacht, kjer se je temu uprl iz verskih razlogov. Februarja 1940 je bil interniran in pozimi 42/43 postavljen pred rajhovsko vojno sodišče, ki ga je obsodilo na smrt. 23. februarja 1943 so ga v Berlinu obglavili.

Vinzenz Jobst, ki se že tri leta ukvarja z raziskovanjem zadeve okoli Antona Urana (takih, že skoraj pozabljenih primerov

Anton Uran

Foto: Jobst

je seveda še veliko več), je dobil od Antonovega brata Erazma pooblastilo, da poskrbi, da se ta obsodba anulira. Celovski advokat Erich Piuk pa je bil poverjen z nalogo, da zadevo privede do pravnega postopka pri deželnem sodišču na Dunaju.

Postopek rehabilitacije teče

Vinzenz Jobst in pravnik Erich Piuk sta na novinarski konfe-

renci dejala, da je pravna pristojnost za anuliranje obsodbe po razpadu nemškega rajha za nekdanje avstrijske prebivalce Velenemčije v rokah sedanje republike Avstrije, konkretno je za to pristojno deželno sodišče za kazenske prekrške na Dunaju.

Pravni zastopnik Piuk je v imenu brata Erazma na to sodišče tudi že naslovil predlog za razveljavitev obsodbe (12. 5. 1997) okrožnega vojnega sodišča v Berlinu z dne 22. 1. 1943. Jobst je dodal, da je 50 let po zlomu nacifasizma skrajni čas, da se ukrepa proti pozabi in krivičnim obsodbam in da se primeru povrne škoda, ki so jo utrpeli žrtve in sorodniki. Podobnih primerov pa je bilo v Avstriji na tisoče, v celotnem rajhu pa strokovnjaki število pozabljenih in nerehabilitiranih žrtev cenijo na več kot 30.000.

Do danes pa sta znana samo dva primera, in sicer Franz Jägerstätter iz Zgornje Avstrije in pater Franz Reinisch iz Bavarke, ki sta bila posmrtno pravno rehabilitirana.

M. Š.

Proti spomenici narodnih skupnosti

Prejšnji petek je Narodni svet koroških Slovencev sklical tiskovno konferenco, na kateri je novinarjem pojasnil svoja stališča, ki so bila isti dan objavljena že v njegovem glasilu »naš tednik«. Ob predsedniku Nantiju Olipu so svoja stališča predstavili še mag. Marjan Pipp, predsednik Centra avstrijskih narodnosti in podpredsed-

nik slovenskega sosveta, Andrej Wakounig, predsednik Enotne liste, in mag. Rudi Vouk, njen tajnik. Potrdili so svoja stališča do spomenice, jo označili kot akt zmanjšanih pravic slovenske narodne skupnosti na Koroškem, kot izraz najmanjšega skupnega imenovalca vsesкупnih pravic avstrijskih manjšin, v konkretnih pripombah pa za-

vrnili njena določila o individualnih pravicah pripadnikov narodnih skupnosti in o izpadu kolektivnih pravic. Wakounig je spomenico ocenil za pogubo samostojnega političnega nastopanja koroških Slovencev, vsi pa so legitimnost potrditve spomenice spodbijali tudi z domnevno protipravnostjo sestave sosveta, ker Ludvik Ogris, predstavnik SPÖ, ni več občinski odbornik.

J. R.

Zakaj so se sosveti odločili, da izdelajo skupno spomenico?

Že nekaj let teče na Koroškem razprava o tako imenovanem javnopravnem zastopstvu oziroma o tako imenovanem zajamčenem mandatu v zakonodajnih telesih. Leta 1995 sem sklical posebno sejo slovenskega sosveta, na kateri smo skupaj z ustavnimi pravniki proučili formalnopravne pogoje za razrešitev teh vprašanj. Zaključek je bil, da teh dveh vprašanj brez spremembe zvezne ustave ni moč urediti. Če bi pa prišlo do spremembe zvezne ustave, bi taka sprememba morala veljati za vse avstrijske manjšine. Zato je rešitev tega vprašanja odvisna tudi od volje vseh avstrijskih manjšin, še posebej pa gradiščanskih Hrvatov, ki so poleg koroških Slovencev imenovani v členu 7 ADP.

Razen NSKS nihče ni postavljajl zahteve po zajamčenem mandatu in po javnopravnem zastopstvu. To je bilo znano že vnaprej.

To je bilo res znano. Vendar so predstavniki NSKS ti dve vprašanji še naprej postavljali.

V javnosti je nastajal vtis, kot da bi bila le ZSO proti taki rešitvi manjšinske zaščite. Poleg tega je leta 1996 slovenski parlament sprejel resolucijo, v kateri se je med drugim opredelil po eni strani za to, da so manjšine subjekt, po drugi strani pa je podprl prizadevanja za skupno demokratično izvoljeno zastopstvo ter zajamčen mandat. Nastala je zmeda, ker je prišlo do različnih interpretacij te resolucije. Eni so poudarjali subjektiviteto manjšin, drugi pa to, da slovenski parlament zahteva tudi od ZSO, da se zavzame za zajamčen mandat in javnopravno zastopstvo.

Na drugi strani pa je avstrijska politika izrabila nastali spor – da pač razen NSKS nobena druga avstrijska manjšinska organizacija ni podprla zahteve po zajamčenem mandatu in javnopravnem zastopstvu – za neaktivnost v manjšinski politiki.

Da bi prišli iz te blokade, sem predlagal sejo vseh sosvetov v polni zasedbi z namenom, da ugotovimo, kakšne so minimalne skupne zahteve vseh avstrijskih manjšin, ki bi jih avstrijska vlada lahko uresničila. Seja 8. aprila t. l. je potrdila, da nobena avstrijska manjšina ne podpira zahteve NSKS po zajamčenem mandatu in javnopravnem zastopstvu. Nadalje smo predsedniki sosvetov predlagali ustanovitev komisije predsednikov in podpredsednikov sosvetov z nalogo, da v dveh mesecih izdela konsenzualni papir zahtev avstrijskih manjšin avstrijski vladi. In to delo je komisija opravila, izdelala je spomenico, ki so jo vmes potrdili vsi sosveti.

Tu je prišlo do prvega zapleta. NSKS je odklonil sodelovanje v komisiji.

NSKS je od vsega začetka bojkotiral delo komisije, česar nisem razumel, še danes ne

razumem in tudi nihče od mojih kolegov v komisiji ni razumel. Pripravljenost za razgovor in dialog je namreč pomembno demokratično načelo. Bojkot NSKS je v veliki meri razvrednotil njihovo govoričenje o demokraciji, o legitimaciji ipd. Prepričan sem, da bodo kar kmalu spoznali, da so naredili veliko napako.

Vrniva se k vsebini spomenice. NSKS Vam očita, da pomeni spomenica »korak nazaj«, ker menda negira kolektivne pravice.

Z velikim začudenjem sem vzel na znanje, da se zaganja NSKS

nosti in ne o pravicah slovenske narodne skupnosti. Člen 7 ADP torej predvideva kombinacijo med skupinskimi jezikovno-kulturnimi pravicami in individualno uporabo le teh.

Tudi sodobna evropska koncepcija manjšinske zaščite temelji na individualnem pravu. To so dejstva.

Zakaj se torej NSKS zaganja v nekaj, kar bi moralo biti jasno vsakemu povprečno izobraženemu?

Zato, ker ima v vidiku nekaj popolnoma drugega, namreč kolektivne politične pravice. Torej narodna skupnost kot političen kolektiv, narodna skup-

državi, ki je imela zgodovinsko gledano velike težave pri razvijanju svoje lastne identitete. Ali je Avstrija tretja nemška država ali pa je po svoji identiteti nekaj svojega in če je, kaj je specifična Avstrije?

Odgovor je bil, da obstaja samostojna avstrijska nacija, katere specifična pa je v tem, da tvori njeno identiteto med drugim tudi zgodovinsko zrasla kulturna, jezikovna in etnična raznolikost.

Razvoj zavesti o samostojni avstrijski naciji je bil zelo boleč in dostikrat so prav avstrijske narodne skupnosti najbolj trpele pod tem razvojem. Kajti na eni strani je stal koncept etnič-

re, kulturne dediščine ipd., ne pa politično prepričanje. Politično prepričanje je odločitev posameznika, ki v naših pogojih seveda ustreza politični pluraliteti avstrijske družbe. V tem smislu je seveda vsak pripadnik (n. pr. slovenske narodne skupnosti) političen. Iz tega pa izhaja nujna potreba po pluralizmu. Komisija je ugotovila, da je prvi znak krize prav tedaj, če se postavlja pod vprašaj prav ta pluralizem. Zato je zelo jasno poudarila, da je pomemben kriterij za narodno skupnost prav upoštevanje političnega pluralizma in pluralizma organiziranosti. In demokratična zrelost neke manjšine pride do izraza v spoštovanju te pluralnosti. Nacionalizmi seveda odklanjajo pluralizem, stremijo po etnični homogenosti, ki pa nosi na eni strani nevarnost nedemokratičnosti v sebi in na drugi strani povzroča ali pa pospešuje etnično homogenost.

Ste torej proti takoimenovanemu samostojnemu nastopu?

Komisija je ugotovila, da je osnovna človekova pravica pravica svobodnega govora in svobodnega združevanja. V tem okviru je dovoljeno vse. Komisija je ugotovila, da avstrijske manjšine potrebujejo posebne pravice za ohranitev jezika, kulture in svoje identitete, ne potrebujejo pa posebnih političnih pravic. Občinske liste imajo seveda vso pravico, da nastopajo na občinskih volitvah pod istimi pogoji kot druge stranke. In nihče še ni zahteval tako imenovanega zajamčenega mandata na občinskem nivoju. Isto velja za deželni nivo. EL ima vso pravico, da nastopi na teh volitvah pod istimi pogoji kot drugi. Seveda je volilni red na Koroškem krivičen do majhnih skupin, toda do vseh. Na drugi strani pa je tudi legitimno, da pripadniki manjšine sodelujejo pri drugih strankah, tam celo kandidirajo ali pa jih podpirajo. Kar mora biti skupno neglede na politični pluralizem, je skrb za jezik in kulturo ter kulturno dediščino.

V spomenici ne govorite o matičnih narodih in o sodelovanju z njimi. Zakaj?

Sprva je treba ugotoviti, da ta spomenica ni slovenska spomenica, temveč spomenica vseh avstrijskih manjšin. Komisija je v uvodu ta sklop omenila, ko namreč govori o prekomejnem sodelovanju. Avstrijske manjšine se seveda zavajajo, da potrebujejo za ohranitev svojega jezika, svoje kulture in kulturne dediščine tako sodelovanje preko meje. Toda v spomenici je poudarjeno, da morajo manjšine same v dialogu in v dogovoru z državo, v kateri živijo, izbojevati tiste pogoje, ki jih potrebujejo za ohranitev jezika in kulture. V tem kontekstu jih lahko države matičnih narodov podpirajo, ne morejo pa voditi borbe zanje ali namesto njih.

Avstrijske manjšine so jezikovno-kulturne skupnosti, ne pa politični kolektivi

Sosveti avstrijskih narodnosti so v preteklem mesecu izdelali skupno spomenico avstrijski vladi in parlamentu. Spomenico so medtem sprejeli oziroma potrdili vsi avstrijski sosveti.

Ker so v sosvetih zastopane vse reprezentativne organizacije avstrijskih manjšin, ima sprejeta spomenica seveda svojo težo. O pomenu spomenice smo se pogovarjali s predsednikom sosveta za slovensko narodno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja dr. Marjanom Sturmom.

INTERVJU Z DR. MARJANOM STURMOM

zoper spomenico, ko pa sploh ni želel sodelovati pri njeni izdelavi. Zato njihova kritika od vsega začetka ni resna. Z bojkotom so zašli v slepo ulico in v temi te slepe ulice zdaj udrihajo po vsem in ne najdejo izhoda na svetlo. Mazohistično uživajo v temi in težko jim je pomagati.

V interesu naših bralcev Vas prosimo za pojasnila. Kolektivne pravice da ali ne?

Avstrijska koncepcija manjšinske zaščite je individualnopravna; temu ne stoji nasproti dejstvo, da ima vrsta manjšinskih pravic skupinske ali kolektivne elemente: tako je npr. uporaba jezika mogoča le v sodelovanju z drugimi pripadniki manjšine. Podobno je pri pravici do slovenskega elementarnega pouka, ki tudi po razsodbi ustavnega sodišča pripada »skupini dijakov«. Pravica sama pa je vedno vezana na posameznika.

Torej šolstvo, uradni jezik, ipd. so seveda skupinske ali kolektivne pravice, uporaba le teh pa je po avstrijskem pravu individualna. Ko je družina Messner oziroma Ilija Messner pri ustavnem sodišču izbojeval pravico do dvojezičnega pouka v Celovcu, je to storil kot posameznik, dvojezična šola pa je zdaj na voljo vsem tistim, ki želijo dvojezičen pouk za svoje otroke. In to zato, ker člen 7 ADP govori o pravicah pripadnikov slovenske narodne skup-

nost kot politična stranka. Komisija predsednikov in podpredsednikov je zelo obširno obravnavala to vprašanje in zavzela negativno stališče do te koncepcije. Da bodo bralci razumeli to stališče, želim osvetliti argumente, ki so privedli do tega odklonilnega stališča.

Sprva smo ugotovili, da nobena avtohtona avstrijska narodna skupnost politično ni homogen. Povsod je prisoten idejnopoličen in strankarsko-političen pluralizem.

Poleg tega ostale avstrijske manjšine ne poznajo takoimenovanega samostojnega političnega nastopanja.

Gradiščanski Hrvati npr. so politično integrirani v obstoječe stranke. Podobno je pri ostalih manjšinah. Torej koncept narodne skupnosti, organizirane kot politična stranka, je v Avstriji koroška specifična in še tu ga zastopa le NSKS.

Kar zadeva javnopravno zastopstvo, so vsi predsedniki in podpredsedniki sosvetov poudarili, da bi taka rešitev nujno vodila v preštevanje manjšin, kar pa smo vehementno odklonili.

V spomenici govorite o narodnih skupnostih kot o jezikovno-kulturnih skupnostih ...

Mislím, da je to vprašanje izredno pomembno. Komisija predsednikov in podpredsednikov sosvetov se je s tem vprašanjem bavila intenzivno. Ugotovili smo, da živimo v

negativno pojmovanja avstrijske nacije kot del nemštva, ki za narodne manjšine ni imel razumevanja, na drugi strani pa koncept avstrijske nacije kot nekaj samostojnega, ki pa je videl v narodnih manjšinah, ki so na zunaj nastopale kot politične skupnosti, zaradi zgodovinskih hipotek določeno potencialno nevarnost za državo. Zato sta oba koncepta – eden bolj, drugi manj – delovala asimilacijsko.

Skratka, v naših avstrijskih okvirih ima koncept narodne skupnosti kot politični kolektiv na eni strani za posledico, da država v tem vidi določeno politično nevarnost, na drugi strani pa tak koncept nujno vodi do konflikta znotraj manjšine po logiki, kdo je npr. boljši Slovenec, kdo je narodni izdajalec. Poleg tega nosi tak koncept v sebi nevarnost, da so manjšine občasno ujete v interese zunanje politike posameznih držav.

Zato je komisija definirala avstrijske narodne skupnosti kot jezikovno-kulturne skupnosti, ne pa kot politične narodne skupnosti. S tem je komisija poudarila, da so avstrijske manjšine politično integrirane v avstrijsko družbo in s tem ne predstavljajo potencialne nevarnosti za državo.

Narodne skupnosti kot folklorne skupine?

Jezikovno-kulturna skupnost pomeni, da manjšino povezuje skrb za ohranitev jezika, kultu-

V LOČAH OB BAŠKEM JEZERU

Prvi koncert Schubertove maše

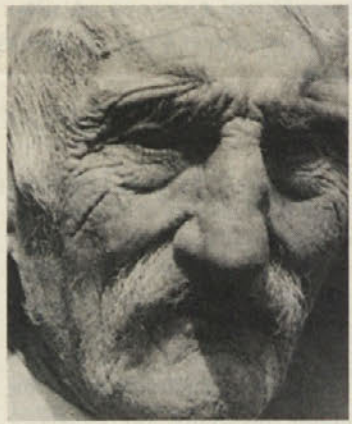
Ob 200-letnici rojstva avstrijskega skladatelja Franza Schuberta so prizadevni pevci mešanega pevskega zbora »Danica« iz Šent Primoža, globaške »Pece« in šmihelskega »Gorotana« pripravili izvedbo njegove maše v es-duru. Pevovodja Stanko Polzer je ob sodelova-

nju instrumentalistov Slovenske filharmonije iz Ljubljane naštudiral to edinstveno glasbeno delo in zanj pridobil odlične soliste: Tünde Szaboki (sopran), Peter Cser (bas), Barbara Jernejčič (alt), Marjan Terček (tenor) in Hannes Mucher (II. tenor).

Premierni koncert bo v soboto, 14. junija, ob 20. uri v farni cerkvi v Ločah, sledili pa bodo koncerti v Šent Primožu (15. 6. 20.00), na Prevaljah (21. 6. 20.00), v Šmihelu (22. 6. 20.00), v Ljubljani (24. 6. 20.00 – stolnica) in v Borovljah (28. 6. 20.00).

Zaustavljene podobe časa

S tem naslovom so na Ravnah v prostorih Likovnega salona pripravili spominsko razstavo fotografij domačina Maksa Dolinška (1910-1987). V času do 30. junija letos si lahko obiskovalci ogledajo izbor črno-belih fotografij in barvnih diapozitivov iz preko deset tisoč kosov obsežne zbirke. Fotografije so

iz zasebne zbirke avtorjeve vdove Anice Dolinšek in iz arhiva Koroškega muzeja, kjer je bil pokojni v letih 1956 - 1979 tudi upravnik. Razstavljene so podobe iz predvojnega časa pa vse do osemdesetih let. Med njimi so portreti ljudi, razni dogodki in prireditve, domača arhitektura z notranjostjo, delo v industriji in na kmetih ter podobe iz narave.

S. Š.

Stari Pledovnik s Plata, 1976 Foto: arhiv

Harry Stojka pri Cingelcu

V soboto, 7. junija, je kulturni dom pri Cingelcu na Trati doživel premiero posebne vrste: celovečerni jazz-koncert znanega avstrijskega glasbenika Harryja Stojke z njegovo skupino. Stojka sodi med najbolj znane avstrijske glasbenike sodobne smeri, svojo moč in ustvarjalnost pa črpa tudi iz tragične zgodovine svoje družine in svojega rodu: domala vsi njegovi svojci so kot Romi postali žrtve nacističnega nasilja. Občinstvo pri Cingelcu, mlado in staro, je bilonad Stojko navdušeno, po koncertu pa se je razvilo zanimivo srečanje na medčloveški ravni. Harry Stojka se s svojo skupino odpravlja na turnejo po Združenih državah Amerike in koncert pri Cingelcu na Trati je bil tudi zadnji pred odletom 20. junija čez veliko lužo.

V soboto, 14. junija, bo pri Cingelcu nastopil znani kabaletist Herwig Seeböck, v nedeljo, 15. junija, pa bo ponovitev igre »Divji lovec«. Z njo pa bodo boroveljski igralci gostovali že v petek, 13. junija, v Trziču.

PRENEHALO je biti srce Milke Hartman

man, pesnice z Libuškega puela in glasnice koroške slovenske duše. Februarja smo ji šli čestitat za 95. rojstni dan, takrat je potožila, da je »bog še nič ne potrebuje«, rada da bi že šla na oni svet. Z otroško zaupljivostjo je gledala naprej v večnost, nam pa je zdaj zapustila svoje večne stvaritve.

Rojena je bila v Libučah, kjer je zdaj tudi za vedno zastisnila oči. V ljubeči oskrbi svoje nečakinje je doživela visoko starost. Kulturi vseh Slovencev, ne samo koroških, je podarila globoke in preproste verze, njeno ime bodo s spoštovanjem izgovarjali tudi pozni rodovi.

Milka Hartman ni bila le pesnica. V časih, ko Slovenci na Koroškem skorajda niso imeli možnosti izobraževanja v svojem jeziku, je hodila po vaseh in organizirala tečaje za dekleta, bila je prosvetna delavka in z vsem srcem predana delu za narod, za jezik, ki ga je tako ljubila in za katerega je živela. Ta ljubezen diha iz vsake njene pesmi in z

Smrt Milke Hartmanove

njimi je svojim rojakom znala povedati vse o lepoti slovenske besede. Njen dom je bila kultura, zanj je delala, dokler je fizično zmogla, nesebično in ponavadi zastonj. Milka je izšla iz družine, ki se je veliko ukvarjala s kulturo. Tudi njenega brata Folteja, ki je skrbel za pevske zборе in katerega ime nosi pliberški pevski zbor, se še dobro spominjamo.

Preživela je prvo svetovno vojno, plebiscit, izseljenko dobo: nasilje proti Slovincem ji je zadajalo duševne rane in njena edina obramba so bile pesmi. Z njimi je mogla preživeti temna

SPD LOČE - BAŠKO JEZERO

Izlet v kraj Ogrisovega preganjanja

Nedelja, 1. rožnika. Nič kaj obetavno se ni predstavil mesec cvetenja, ko smo se člani in prijatelji SPD »Jepa-Baško jezero« odpravljali na že tradicionalni vsakoletni izlet. Tokrat je bil načrtovan na Zgornjo Koroško, v nad 1000 metrov visok romarski kraj Maria Lugau v Leški dolini, ki je posredno povezan tudi z zgodovino društva, saj je tam preživel nekaj let eden njegovih ustanoviteljev dr. Josip Ogris, ko so ga nacisti pregnali iz loške fare. Zanimanje za izlet je bilo izredno veliko, le vreme ni hotelo prav sodelovati. Tako celo velik avtobus ni mogel sprejeti vseh udeležencev. Vzdušje je bilo kljub meglenemu jutru prijetno in otroško žvrgolenje je kar popestrilo vožnjo. Tudi najmlajša članica, komaj tri mesece stara Veronika, se je v zboru krepko uveljavljala.

Hitro smo napredovali po Ziljski dolini, le ko se je cesta po nešteti ovinkih pričela vzpenjati v ozko Leško dolino, je postajala počasnejša in na nekaterih mestih se je marsikateri izletnik kar zdrnil ob globokih prepadih. Po dveh in po urah pa je bil dosežen cilj; vreme pa za spoznanje še bolj mrko. Po

kratkem okrepčilu je bilo v Marjinem svetišču sv. opravilo, ki ga je oblikoval pečniški cerkveni zbor, vpletenih pa je bilo tudi nekaj slovenskih molitev in kratek nagovor mag. Marjana Galoba v obeh deželnih jezikih. Župnik je v pridigi naglasil tudi poseben pomen tega bogoslužja, ki ga na tem mestu skupno obhajata naroda soseda.

Po skupnem kosilu je bil ogled krajevnih znamenitosti. Pri tem je treba omeniti obisk značilne hiše tega kraja, kjer je naprodaj ničkoliko izdelkov in proizvodov domače obrti, ter posebno značilnost, številne vodne mline, ki so deloma še uporabni. Pravi mlinar v svoji značilni noši je ob klepetu pripovedoval zgodovino in marsikatero zanimivost teh obratov, postregel pa je tudi s pecivom iz namlete moke. Nekam otožno je bilo slišati, da je zlata doba te stroke že zdavnaj minila.

Ob tem je čas hitro minil in kmalu je avtobus oddrdral nazaj v dolino. Polne lepih vtisov nas je na povratku pot vodila po vzhodni Tirolski ter Dravski dolini nazaj v domači kraj, kjer je izza oblakov že kukalo sonce.

F. Č.

RAZSTAVA V CELOVCU Gustav Klimt v Mestni galeriji

Risbe Gustava Klimta (rodil se je leta 1862 na Dunaju, umrl pa l. 1918) so večne in prav zaradi tega še vedno sodobne, so izraz umetnikove osebne svojstvenosti in strastnega temperamenta. V razstavljenih risbah, skupno jih je sto, ki so na ogled v celovski Mestni galeriji, je Klimt

Klimt: Sedeči akt s palico. Foto: katalog

zelo spontano sledil svojim risarskim impulzom.

Klimt tematizira žensko v vseh njenih erotičnih otenkih. Slikal in risal je akte v naravnih in realističnih pozah in si celo drznil upodabljati starejše, debele, gole ženske in moške, ki objemajo gole in tudi noseče ženske.

Liberalno dunajsko meščanstvo je Klimta z zanimanjem občudovalo in ga zasipalo s številnimi naročili, akademski svet pa ga je po začetnih uspehih ostro obsojal.

Gustav Klimt je v prvi vrsti zaslovel kot umetnik risanja prav zaradi svojega svobodnega pristopa pri študiju aktov.

Razstava je na ogled do 21. septembra, od ponedeljka do petka, od 10. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 17. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 15. ure.

M. Š.

obdobja na Koroškem, z njimi je dajala poguma drugim. Bila je tipičen koroški samorastnik, kar je bilo zanj, ker je bila ženska, nekoč še precej težje kot za druge.

Želela je postati učiteljica, pa ji je vojna vihra prekrizala načrte. Pa vendar je učila: bodisi v tečajih, bodisi s pisano besedo. Skupaj z mnogimi duhovniki, ki so nekoč skoraj kot edini predstavljali slovensko izobraženstvo, je prirejela razstave, kulturne večere, odrske prizore, recitacije, sodelovala pri radijskih oddajah. Poleg tega je seveda vneto sodelovala s Slovensko prosvetno in Krščansko kulturno zvezo.

Njena prva zbirka se je imenovala »Dekliške pesmi«, sledile so druge, med njimi najbolj znana »Pesmi z Libuškega puela«. Prenekatere pesmi prepevajo danes ansambli in zbori in mnogo jih je že ponarodelih. Njenih tekstov so se lotevali razni skladatelji, Marko Bajuk, France Cigan, Matija Tomc, Hanzi Artač, Roman Verdel.

Draga Milka, naj Ti bo lahka tvoja ljubljena koroška zemlja!

Po zvoku in ubranosti ne bi mogli prisoditi, da jih je samo štirinajst

Foto: Sadjak

Zelo so se potrudili: Kirchbacher Vokalisten

Foto: Sadjak

BREZ velike reklame, saj dobro blago se samo hvali, smo na sobotni prireditvi obiskovalci povsem napolnili dograjeno in povečano Kovačevo dvorano na Obirskem. Vedeli smo, da bomo slišali kvalitetno petje domačega moškega zbora »Valentin Polanšek« in njegovih gostov. Nismo bili razočarani, bolj celo presenečeni. Obirčani so namreč predstavljali novo CD zgoščenko, kateri so dali naslov »Vsi vesel'ga srca«. Na njej so posnete najnovejše pesmi tega edinstvenega moškega zbora na Koroškem. Zgoščenke ne bom hvalil, saj se dobro blago hvali samo.

Postavnih štirinajst fantov in mož se je samozavestno postavilo pred nas. Da niso bili osvetljeni, niti ni motilo, kajti njihovi glasovi so bili kot tisočvatne žarnice. Pozdravili so nas z do-

PREDSTAVITEV CD ZGOŠČENKE

Glasbeni biser z Obirskega

mačo predstavitevno Polanško-vo himno Obirčani smo mi, po pozdravu predsednika društva Gustava Brumnika pa so dodali še Domovina, mili kraj. Toplo je postajalo v srcih. Vsakdo ima namreč svojo domovino. Krajeno, idejno, emocionalno. Ta pa nam je bila vsem skupna.

Potem je besedo povzel obirski akademik v Gradcu Ludvik Karničar. Marsikatero resnično, hecno in tudi bodečo je stresel med obiskovalce. Med drugim je v začetku tudi dejal, da njihov zbor poje tudi pesmi resistance (kar po domače pomeni partizanske pesmi – le zakaj zavijati v celofan?) in zapeli so Na oknu glej z izposojeno solistko

Danico Urschitz, ki je imela zaradi treme cmok v ustih, in še tudi vsebinsko prekrasno Bor-Liparjevo Partizanovo slovo. Kelihov solo je bil občuten in pravi. Da se ne bi izneverili tradiciji so dodali še nekoliko »zlajrano« Pozdrav Koroški.

Prvi gostje so bili na vrsti Kirchbacher Vokalisten iz Štajerske. Saj so peli lepo in najbrž tudi prav, vendar je bila med Obirčani in njimi le prevelika tazlika. Res so se potrudili in tudi priljubljeno slovensko Nocoj pa oh nocoj so zapeli, vendar jim je bila z ozirom na solista malce pretežka. Res je lepa in občutena, toda težka! Toda Obirčani in vsi drugi ob-

skovalci so bili vesel'ga srca in zato so jim močno ploskali.

Iz drugačnega testa je Kvar-tet Rož. Ta se je Obirčanom krepko postavil po robu in z velikim občutkom ter glasovno kvaliteto in razsežnostjo odpel svoj mednarodno zastavljeni program. V njem so bile dve domači koroški, ena nemška pa še slovaška in grška.

V drugem delu koncerta je za zaključek spet koncertiral »Polanšek«. Kakšna lahkota, kakšno suvereno vodenje Boža Hartmana! Izpiljenost, ki se stopnjuje že iz let pod vodstvom Emanuela Polanška.

Adamičeva »Završki fantje« je vžgala prva; dovolj težka je, a

tega ni bilo čutiti. Umetniški višek je bil »Spak« Antona Försterja po baladnem besedilu Antona Aškercarja. Bil je zapet z vsoto potrebno dinamiko, interpretacijsko izdelan, glasovno čist, v zlitosti in harmoniji mogočen. »Mojcej« je pač Mojcej. Vsak zbor jo poje in zategne malo drugače. Interpretacija Obirčanov je bila prav prikupna. Marjanov solo v strastni pesmi »Kaj b' jaz tebi dav« je bil nekoliko prenežen in ni prepričal, da jo bo res »lubu« sam. Zbor je z glasovno široko harmonijo predstavitev zaključil s »Tišo« ali Večernim zvonom Sergeja Žarova. Navdušenje med poslušalstvom je bilo popolno, odrazilo pa se je tudi na poznejšem plesu, ki je trajal kar precej preko polnoči.

Le kupite zgoščenko, ne bo vam žal!

Jože Rovšek

JUTRI V NAPOLEONSTADLU

Koncert »Alpe-Jadran v soglasju«

Dvojezični zbor tokrat drugače

Foto: arhiv

Celovski Dvojezični zbor (prej Dvojezični zbor Pedak), ki ga vodi Edi Oraže, si je zastavil zanimiv program, ki vključuje izvirne in prirejene narodne pesmi iz Koroške, Slovenije in Italije. Prav zaradi tega je koncertu dal naslov »Alpe-Jadran v soglasju«. Glasbeno bolj ustrezno bi bilo reči »v sozvočju«, a ker v tem prostoru potrebujemo predvsem soglasje, je naslov politično dobro izbran. Program vključuje večjezične pesmi in tudi pesmi v narečjih kot sta furlanščina in rezijanščina. Predstavitev pa ne bo potekala samo vokalno, ampak bo prava večmedijska (senčno gledališče, film, lutke). Ob tematiki je zbor konceptualno sledil človekovemu življenju od zibel do groba, zato vključuje pesmi ob rojstvu in v otroštvu, ljubezenske pesmi, svatbene in pesmi ob zabavi, ob vsakdanu in tudi ob smrti. Zbor bo s svojim koncertom obiskal vse tri

dežele, premierni koncert pa bo **jutri, v petek, 13. junija, zvečer ob 20.30 v Napoleonstadlu**. Priporoča se za obisk!

SREČANJE MLADINE ŠESTIH DRŽAV

UNITED GAMES OF NATIONS

Appelhof v Münzstegu je že 9. leto priredil za otroke iz vsega sveta velik otroški festival »United games of nations«. Letos je bilo geslo teh iger »Bridges of trust - mostovi zaupanja«. Sodelovalo je 150 otrok iz Češke, Bosne, Madžarske, Nemčije, Avstrije in Indije. Kot avstrijska delegacija je bila že drugi povabljen skupina iz Modestovega doma v Celovcu.

Od 4. do 8. junija so imeli otroci možnost, da ob skupnem igranju, petju, plesu in ustvarjanju v različnih delavnicah spoznajo otroke drugih narodnosti. Skupno doživljanje in dejavnosti so povezovali otroke, tako

PET LET OTROŠKEGA ZBORA »ŽIV-ŽAV«

Petje z ljubeznijo in srcem

Otroški zbor »Živ-žav« iz Globasnice, ki ga vodi marljiva učiteljica Traudi Lipusch iz Strpne vasi je skupaj s skupinami »Amabilis«, »Družino Blažej« (vodi Mira Blažej), »Mlado Podjuno« (Vera Sadjak) in instrumentalisti (Janez Gregorič, Jurij Opetnik, Štefan Petjak in Janko Smrečnik) preteklo nedeljo v ljudski šoli oblikoval koncert ob svoji peti obletnici in hkrati predstavil novo zgoščenko »Pri nas na Koroškem«.

Zbor »Živ-žav« sestavlja 40 otrok, najmlajši pevci in pevke pa so stari/stare tri leta, prihajajo pa iz Globasnice in njene

okolice. Večina otrok je dvojezičnih, le dva enojezična. Lok pesmi je segel od modernih do domačih narodnih pesmi, številna publika pa je z užitkom sledila lepim in zbranim glasovom mladih umetnikov in umetnic.

23-letna simpatična in nad vse zadovoljna učiteljica Traudi Lipusch vodi zbor že pet let, nastal (rodil) pa se je iz šolske folklorne skupine, ki je prenehala delovati prav pred petimi leti. Njena največja želja je glasbena vzgoja izven šolskega pouka, v katerega je treba vključiti že najmlajše. Pomembno in odločilno pa je, da to hočejo in podpirajo tudi starši. Tega je zelo vesela.

Koncerta so se udeležili tudi domači župan Paul Robnig, podžupan in predsednik SKD

Prizadevna voditeljica globaškega Živ-žava Traudi Lipusch

Foto: SV

Globasnica Bernard Sadovnik, Nužej Tolmajer od KKZ, ki so zborom in njihovim voditeljicam čestitali za njihovo požrtvovalno delo na kulturno-pevskem področju.

Številni in navdušeni obiskovalci iz Podjune pa so nastopajoče poplačali z burnim aplavzom.

M. Š.

da je prijateljstvo raslo iz ure v uro. Niti jezik ni bil več ovira, kajti komunikacija je potekala na deloma umetniški način. Razen tega pa so otroci presenetili z znanjem angleščine.

Hkrati pa so igre z isto vsebino prirejali še v Berlinu, v Olo-movcu, v Subotici ter v regiji Balaton. Kraji iger pa so bili medseboj povezani z računalnikom.

Skupni cilj prireditve in vseh sodelujočih pa je bil graditi mostove med posamezniki, skupinami ter narodi, kajti edinole zaupanje in prijateljstvo preko meja povezuje razne kulture in tako omogoča lepšo prihodnost.

Martina T.

Za otroke je nastop tudi naporen

Foto: SV

PRIREDITVE

ČETRTEK, 12. 6.

GRADEC, Klub KSŠŠ, Mondscheingasse 9 – KSŠŠ
20.00 Kabaret Matjaža Javšnika in Draga Milinovića »Kabaret v vsak bife«

PETEK, 13. 6.

ŠMIHEL, v farni dvorani – GŠ
19.00 Koncert učencev Glasbene šole oddelkov Šmihel in Globasnica
ŠENTJAKOB, v Regionalnem centru
20.00 Podijska diskusija »Kako živimo v občini Šentjakob«
ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k – k & k in SPZ
20.00 Koncert »Vom Schtetl in die Ungewißheit«. Igrajo: 10 Saiten 1 Bogen
CELOVEC, Napoleonstadl – Dvojezični zbor
20.30 Koncert – »Alpe-Jadran v soglasju«

SOBOTA, 14. 6.

LJUBELJ, – Društvo »Mauthausen Aktiv Kärnten«
9.30 Mednarodna spominska svečanost in polaganje venca pri nekdanjem koncentracijskem taborišču Ljubelj – sever
DOBRLA VAS, v Posojilnici-Bank Podjuna
10.00 Slavnostna otvoritev obnovljenih in dograjenih bančnih prostorov
ŠMIHEL, galerija »anin«
19.00 Otvoritev razstave del Martina Höcka
BELJAK, Congress Center
19.00 »Silence, silence«. Gostuje: Mladinsko gledališče Ljubljana; vstopnice za obe predstavi tel.: 04242/27341
BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
20.00 »Krank zu werden ist nicht schwer, krank zu sein dagegen sehr«; kabaret: Herwig Seeböck
LOČE, v farni cerkvi – Krščanska kulturna zveza
20.00 Schubertova maša v ES duru op D950
ŽITARA VAS, v Kumstu – KUMST
20.00 Glasbeni kabaret »Mönche mögens öd«. Nastopata: Simon Pichler & Stefan Osar

NEDELJA, 15. 6.

PLIBERK, v galeriji Werner Berg – občina Pliberk
10.00 Dan odprtih vrat
BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
18.00 Ponovitev igre »Divji lovec«, nastopa domača skupina
ŠENTPRIMOŽ, v farni cerkvi – Krščanska kulturna zveza
20.00 Schubertova maša v ES duru op D950

PONEDELJEK, 16. 6.

SVEČE, pri Goršetu – GŠ
18.00 Koncert učencev Glasbene šole
CELOVEC, v Modestovem domu – GŠ
19.00 Koncert učencev Glasbene šole
ŠENTPRIMOŽ, v farni cerkvi – GŠ
20.00 nastop učencev orgelskega oddelka Glasbene šole

SREDA, 18. 6.

BOROVLE, v Posojilnici-Bank Borovlje – SGZ
19.00 Občni zbor Slovenske gospodarske zveze. Predavanje »Centralno področje-versus – obrobna regija, avstrijska regionalna pospeševalna politika«
CELOVEC, v Mladinskem domu – GŠ
19.00 Koncert učencev Glasbene šole
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – GŠ
19.00 Nastop učencev Glasbene šole

ČETRTEK, 19. 6.

CELOVEC, Mondscheingasse 16 – Contrapunkt
18.00 »Fest gegen Ausgrenzung«. Prireditel bo ob vsakem vremenu
BILČOVŠ, v ljudski šoli – GŠ
20.00 Letni koncert učencev Glasbene šole
GRADEC, Klub KSŠŠ, Mondscheingasse 9 – KSŠŠG
20.00 Koncert Adija Smolarja

SOBOTA, 21. 6.

NOVO MESTO, na letališču Prečna (SLO)
11.00 Vseslovenski partizanski tabor ob 55. obletnici odpora proti okupatorju. Pester kulturni, športni in družabni program
RADIŠE, v kulturnem domu – SPD Radiše
20.00 Koncert »S pesmijo v poletje«; pevske skupine SPD »Radiše«
ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k – SPD Šentjanž
20.00 Open Air »Kurt Ostbahn & Die Kombo«. Vstopnice v predprodaji v vseh slovenskih bankah, pri Kulturnem društvu Šentjanž
SUHA, na suškem gradu – KPD Drava, Oktet Suha, KKZ
20.30 5. srečanje oktetov. Ob slabem vremenu prireditel v lj. šoli na Suhi

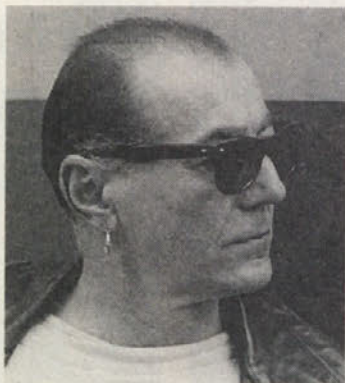
NEDELJA, 22. 6.

ŠMIHEL, v farni cerkvi – Krščanska kulturna zveza
20.00 Schubertova maša v ES duru op D950

TOREK, 24. 6.

GRADEC, Forum Stadtpark, Stadtpark 1 – KSŠŠG in HUG
20.00 Predstavitel mesečnika »Nova revija« v Forumu Stadtpark
LJUBLJANA, v stolnici – Krščanska kulturna zveza
20.00 Schubertova maša v ES duru op D950

KURT OSTBAHN pride v Šentjanž!

Vili Rešetarič alias Kurt Ostbahn alias Ostbahn-Kurti bo imel koncert v Šentjanžu, kakor je razvidno že iz mnogih plakatov, ki vise po vsej južni Koroški. Mladi društveniki SPD »Šentjanž«, ki so lani gostili »Hardbradlerje«, so ugotovili, da so koncerti na prostem odlična zadeva in so prepričani, da bo ta avstrijska pop-zvezda privabila vsaj tisoč ljudi.

Kurt Ostbahn je gradiščanski Hrvat, ki je zrasel na Dunaju in v svojih pesmih v dunajskem narečju dokazuje, da je tudi

pop lahko umetnost. S skupino glasbenikov »Die Kombo« razburja kritike; nekateri ga vehementno odklanjajo, drugi pa vidijo v njem zastopnika politične poštenosti in spodobnosti. Znano je tudi, da gre velik del izkupička iz koncertov za Ostbahnov »integracijsko hišo« na Dunaju, kjer nesebično pomaga beguncem, ki jih je usoda še posebej trdo prizadela.

Prireditelji – društveniki Slovenskega prosvetnega društva Šentjanž – imajo že zdaj polne roke dela s pripravami; ne nazadnje so poskrbeli tudi za jed in pijačo ob koncertu.

Vstopnice v predprodaji stanejo 250.– šil. za odrasle, za otroke pa polovico te cene. Polovico izkupička bo šlo za že omenjeno integracijsko hišo. Pred koncertom Kurta Ostbahna bo nastopila skupina »1/2 Schläf« iz Mölltala.

V k & k centru v Šentjanžu, v soboto, 21. junija 1997, ob 20. uri.

Letočni
DAN GOSPODARSTVA
bo v četrtek,
26. junija 1997
v Borovljah

●
ob 18. uri ogled deželne razstave alles jagd ... / vse je lov ...

●
ob 20.30 koncert
45-članskega orkestra
CAMERATA LABACENSIS
iz Ljubljane v mestni hiši v Borovljah

Vstop brezplačen!

■ POSOJILNICA-BANK ■
ZVEZA BANK ■ ZADRUGA
MARKET ■ SGZ

Urhi Mak z Bajtiš – 65. rojstni dan; Toni Pegrin s Kota v Selah – 75. rojstni dan in god; Anica Janesch iz Celovca – okroglo obletnico; Peter Bolterl iz Zelezne Kaple – rojstni dan in god; Franci Fugger iz Svaten – rojstni dan; Pavli Potočnik in Just Stornik iz Šentjakoba – rojstni dan; Kristijan Kofler s Čemerne pri Šentjakobu – 60. rojstni dan; Angela Cudrman z Obirskega – okroglo obletnico; Lipej Resei na Rovah pri Šentilju ob

RADIO KOROŠKA
SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 12. 6.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja.

PETEK, 13. 6.
18.10 Kulturna obzorja.

SOBOTA, 14. 6.
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

NEDELJA, 15. 6.
6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (mag. B. Hartmann).
18.00 6 x 6.

PONEDELJEK, 16. 6.
18.10 Kratek stik

TOREK, 17. 6.
18.10 Otroška oddaja.

SREDA, 18. 6.
18.10 Glasbena mavrica.
21.04 Večerna oddaja.

ZVEZA SLOVENSKEŽENA CELOVEC

Vabilo za

letovanje otrok
v Poreču

Obmorski počitniški center
od 16. julija do 26. julija 1997

Cena za 11-dnevno bivanje znaša 3000.– šil.

Nudimo prostore za bivanje, dnevno štiri obroke hrane, za vsake 10 do 12 otrok vzgojitelja, prevoz iz Celovca v Poreč in nazaj, zdravstveno oskrbo in v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnišnico.

Prijavite se lahko pri Zvezi slovenskih žena (Milka Kokot), tel. 0463/514300-40.

PRAZNUJEJO

Dravi – 70. rojstni dan; Erika Lipitz iz Lovank – rojstni dan; Ignac Zirgoi iz Bukovij – rojstni dan; Johana Miheuz iz Žitare vasi – rojstni dan; Primož Jernej s Horc – rojstni dan; Adolf Picej z Žamanj – rojstni dan; Nani Mihelič iz Malčap – 89. rojstni dan; Amalija Šopar iz Lepene – 70. rojstni dan; Angela Ročnik z Obirskega – 70. rojstni dan; Wilhelm Krajger z

Metlove – rojstni dan; Vida Koncilja z Dvora – rojstni dan; Marija Butej iz Večne vasi – rojstni dan; Antonija Pernjak z Brega pri Žvabeku – rojstni dan; Peter Močnik iz Šmihela – rojstni dan; Janez Apovnik z Borovij – rojstni dan; Julija Roblek iz Sel – rojstni dan; Lojz Kelih iz Sel – rojstni dan; Andreja Metschina z Gore – rojstni dan; Vida Brumnik z Obirskega – rojstni dan; Hani Kuchar iz Zelezne Kaple – rojstni dan.

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 15. 6.

13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 16. 6.
3.30 ORF 2 (Ponovitev)
15.55 TV SLO1 (Ponovitev)

I »Mi otroci«: veliki praznik male šole v Slovenjem
Plajberku

I »Prišva je biega smrt ...«: v 96. letu starosti je umrla Milka Hartmann, pesnica z Libuškega puela

I Jubilej misijonske akcije: 40. obletnica in 2000. misijonski bogoslovec

I Simbioza med človekom, gospodarstvom in kulturo: umetniško oblikovano pročelje Posojilnice-Bank Podjuna v Dobri vasi, delo Valentina Omana

I Vejeve iz gozda – spleteno za »žlajdro« na pašnikih

I Schubertova maša v es-duru

SLOVENSKI
VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNA TEŠTEVILKE Sonja Wakounig

ODGOVORNI UREDNIKI

Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Mirko Štukelj (-32) ... šport, oglasi
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Poslovodstvo Mirko Messner (-50)
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

SLUČAJNOST, znanstvena razdovednost in iznajdljivost ter dobra pogruntavščina ob deželni razstavi v Borovljah so pripomogle, da bodo Borovlje od 5. junija pa do konca oktobra kraj izrednega znanstvenega projekta: v podobi Irca Toma Varleya se je Ötzi, ki ga je pred dobrimi 5.000 leti na tirolsko-italijanski meji na Hauslabjochu v Ötztalskih alpah zatekla smrt, vrnil v današnji čas in naš kraj. V zagrajenem biotopu boroveljskega grajskega parka ter v okoliških gozdovih in na obronkih Žingarce ter ob hudourniku v Čepi bo skušal podoživljati in živeti človeka mlajše kamene dobe, ki se je skozi prostor in čas prebijal z nabiranjem sadežev, lovom, živinorejo ter verjetno tudi s prekupčevanjem, bronasta sekira pa mu je že kazala pot iz kamene dobe v novo civilizacijsko obdobje.

Ötzi današnjega časa bo svoje izkušnje, doživetja, odkritja in občutke zapisoval v poseben dnevnik, ki ga bo odlagal tudi v svojem e-mailu, to je posebnem elektronskem nabiralniku v internetu. Kdor je primerno tehnično opremljen in ga zanimajo zapiski virtualno obstoječega homo tyrolensis, se bo lahko neposredno sprehodil po teh zapisih.

DRAUKRAFT

Simpozij o energetskih sistemih

Podjetje Drauconsulting prireja od 24. do 26. septembra 1997 v Osojah 1. mednarodni simpozij o energetskih sistemih. Na prireditvi pričakujejo organizatorji visokokarantno mednarodno udeležbo s področja energetskega gospodarstva iz vse Evrope. Simpozija se bodo udeležili tudi predstavniki evropskih vodilnih energetskih podjetij, strokovnjaki in menedžerji predvsem iz Nemčije in Avstrije ter iz sosednjih držav.

Na srečanju v Osojah bodo na sporedu številna predavanja na temo energija (konvencionalni in alternativni energetski viri, liberalizacija in globalizacija energetskega trga), ekolo-

V BOROV LJAH TER NA INTERNETU

Ötzi: človek iz neolitika

Ötzi, ta materializirani pojav pet-tisočletnega mrtveca, bo v Borovljah skušal zgraditi neolitsko domovanje, sam si bo izdelal orodje in obleko, postavil bo ritualno obeležje in prehranjeval se bo s tem, kar bo sam ulovil.

Gledalce pa prosi, da ga pri tem njegovem delu opazujejo, naj pa ga ne ogovarjajo in ne motijo. Zmerjanje in posmehovanje pa je sploh izraz slabe vzgoje in nekulturnosti.

Tom Varley sam pravi, da je vloga Ötzi za zanj samo logično nadaljevanje doslejnjega znanstvenega in eksperimentalnega dela, kajti že na Irskem se je spustil v podobno avanturo,

Michael Perin Wogenburg in Jakob Steuerer od Science Wonder Productions sta zamislila »živem« Ötzi udejanila, celoten projekt pa znanstveno spremlja innsbruška univerza pod vodstvom prof. Konrada Spindlerja.

SPD »ŠENTJANŽ«

vabi na koncert

»10 Saiten und 1 Bogen«

pesmi v jidiš

v petek, 13. junija, ob 20. uri
v k & k centru v Šentjanžu

Eurythmic skupina
»Lepa Vida«
iz Ljubljane gostuje v občinskem centru Šentrupert (bivši Volkskino) s pravljico

Čarobni gozd

v soboto, 14. junija 1997,

■ ob 15.30 (za otroke)

■ ob 20. uri (za odrasle).

Tekst v slovenščini in nemščini,
glasba A. Dvorak in
S. Rahmaninov

PISMI BRALCEV

V informacijo g. Ani Blatnik

G. Blatnik je v poročilu v SV števil 21 napisal pod naslovom »Ima z dvojezičnostjo probleme samo SPÖ« sledeče: v Železni Kapli je npr. socialdemokratska večina že pred leti uredila dvojezično otroško skupino v občinskem vrtcu ter tudi večjezično pozdravno tablo. Dejstvo je, da se je dejansko šele pred nekaj leti na pismeni predlog in večletne intervencije EL Železna Kapla sklenilo, da je vrtec dvojezičen. To pa je uspelo samo, ker je EL prepričala občinske zastopnike, da zvezna vlada plača dvojezično vrtnarico. Nadalje je EL predlagala dvojezičen kašipot v notranjosti občinske hiše, tudi to je bilo sklenjeno. Na predlog EL so se pri vseh otokih za odpadke postavile dvojezične table, ki naznanjajo, da naj se odpadki prebirajo.

S tem hočem le povedati g. Blatnik, da v občini Železna Kapla-Bela socialdemokratska stranka sama od sebe še ni napravila nobenega

predloga, ki bi predvideval več enakopravnosti slovenskega jezika. Večjezične table so namenjene turistom, kajti večjezičnost ni problem, problem je še vedno dvojezičnost.

Dosti je še odprtih vprašanj, zato bo EL še malo čakala, preden bo vložila ponovno kakšen predlog. Dati hočemo šanso DS avstrijskih narodnih skupnosti v SPÖ, da končno vloži pismen predlog za enakopravnost slovenščine v naši občini. EL ne gre za to, da bi se hvalila, kaj je dosegla, EL bi takšen predlog SPÖ z veseljem podprla, ker pri teh vprašanjih ne gre za politiko, temveč za preživetje slovenske narodne skupnosti. Če smem DS malo pomagati – dvojezičen napis na občini, na vrtcu, na ljudski šoli, na glavni šoli, na občinskem žigu, na krajevni tabli, vse to še manjka v naši občini, zato korajžno na delo.

Franč Jožef Smrtnik,
podžupan in vodja
EL Železna Kapla

Fleck für Journalisten

Mit geradezu rührender Naivität wurde in jüngsten Artikel »Cvek za profesorje« zur Misere alljährlicher Wiederholungsprüfungen Stellung bezogen. Demzufolge seien Schüler also Märtyrer, Lehrer hingegen faule und geldgierige Sadisten, denen in Zukunft Milliarden an Nachhilfegeldern zufließen könnten. So einfach ist das!

Zwar wird von guten Journalisten erwartet, daß sie komplexe Zusammenhänge durchschaubar machen, ohne zu verallgemeinern, daß sie durch Deutungen Orientierungshilfen bieten, anstatt dem Volk nach dem Munde

zu reden. Einfacher ist es allerdings Sachverhalte populistisch und stammtischgerecht für den Leser aufzubereiten.

Kein Wort fällt in diesem Zusammenhang etwa über die häufig publizierten Erkenntnisse von Schulpsychologen und Erziehungswissenschaftlern, wonach zunehmende falsche Schulwahl und über-ehrgeizige Eltern die Hauptursachen für Schulversagen sind.

W. Pleschounig
Klagenfurt/Celovec

Tako zelo zares ste vzeli »Preblik«? Jaz sem pa mislila, da se boste nasmehnil ... Pa je bilo res naivno.

Sonja Wakounig

NADALJEVANJE S 3. STRANI

NSKS Vam očita, da je s spomenico oz. s državnim ciljnim določilom razveljavljen člen 7 ADP.

To ne drži. Člen 7 ADP je z jamčen z mednarodnim pravom. Tega nihče ne more izničiti. Državno ciljno določilo je dodaten ukrep za ohranitev jezikovne, kulturne in etnične raznolikosti države.

Nadalje Vam očitajo, da spomenica koristi le drugim avstrijskim manjšinam, ne pa koroškim Slovincem.

Kdor je spomenico prebral, do tega sklepa ne more priti. Spomenica postavlja v ospredje zahteve po izboljšanju izobraževanja v najširšem smislu besede. Kdor seveda vidi le politične zahteve ne pa jezikovno-kulturnih, bo seveda razočaran. Toda če je to osrednja zahteva

NSKS, potem bi vsaj pričakoval, da bo te svoje zamisli vnesel v delo komisije. Tega niso storili, kar pomeni, da očitno tudi te njihove zahteve v resnici niso tako pomembne.

Kako naprej?

Komisija se je te dni sestala na redakcijski seji in vnesla v spomenico še nekaj dodatkov in izformulirala dokončni tekst. Še ta mesec bo komisija spomenico predala zvezni vladi in jo prezentirala avstrijskemu parlamentu. Zdaj je poteza pri avstrijski vladi in parlamentu, da prične z uresničevanjem te spomenice. Vsekakor pa bo komisija nadaljevala svoje delo in v sodelovanju s posameznimi pristojnimi ministrstvi izdelovala nadaljnje konkretne predloge za ohranitev avstrijskih narodnih skupnosti.

69 KRIŽANKA Sonja Wakounig

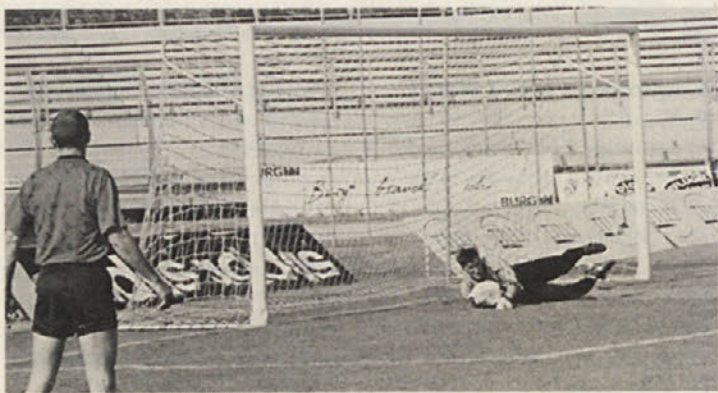
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11				12	13		14		
15				16		17		18	
19			20				21		22
		23					24	25	
26	27					28		29	
		30			31				
32					33				34
		35			36				
37			38	39					40
41		42		43				44	
45			46		47			48	
49						50			

VODORAVNO: 1. nenaden odziv v višino 6. črta, ki razpolovi krog 11. gora v Karavankah 12. avstrijska tiskovna agencija 14. novi ljubljanski škof 15. nagon 16. odmerjen del česa 18. na novo zorana zemlja 19. Rdeči križ 20. del cveta za opravevanje 22. osebni zaimmek, 1. os. množine 23. žalostna, deprimirana 24. predlog

26. neposredna oddaljenost 28. žensko ime (igralka Rozin) 30. ozkost 31. ime koroške slikarke Schellander 32. grška črka (alfa in ...) 33. rjav jesenski sadež 35. avtomobilska oznaka Makarske 36. prebivalec ob delti 37. avtomobilska oznaka za Rosenheim 38. popravljalet ali izdelovalec čevljev 40. avtomobilska oznaka za Slovenj

Gradec 41. ime italijanske pesnice Negri 43. kovanec za pet enot 44. organ vida 45. nabirek 47. vrsta divje mačke v naših gozdovih 48. lakota 49. gorovje v Italiji 50. razpredelnica

NAVPIČNO: 1. obred ob pokopu umrlih 2. lok na stropu v arkadah 3. direktni potomec 4. avtomobilska oznaka za Kranj 5. lokal, kjer servirajo kavo 6. mesto ob Gangesu, znano po vrsti riža 7. kemijski znak za erbij 8. tonovski način v glasbi 9. mesto na Nizozemskem, znano po vrsti sira 10. reženj, odrezan kosček 13. ustanova za pošiljanje pisem itd. 16. kupček zemlje, ki jo izrije krt 17. južnoameriška žival, lenivec 20. kdor požiga 21. slovenski jezikoslovec, ki si ga je privoščil Prešeren v sonetu 23. vrsta podgane, bisam 25. plačilno sredstvo 27. lomljenje 28. jelen s šestimi paročki 29. industrijska rastlina (platno) 31. poln moljev 32. obrabljenost 33. nekdanji prebivalci srednje Evrope 34. sladek, rdeč sadež 36. velika vhodna vrata 39. pripovedna pesnitev 40. nordijski vzklík »na zdravje« 42. nemška televizijska postaja 44. vzklík pri bikoborbi 46. nemški dvoglasnik 48. Velika Britanija (orig.)

Odlični Preschern je ubranil enajstmetrovko.

Foto: SV

Štefan Wieser (desno), strelec edinega gola za SAK.

Foto: SV

SAK samo neodločeno – 1:1!

SAK: Preschern, S. Sadjak, Zankl, A. Sadjak, Wuntschek (56. Oraže), Škerjanec, M. Sadjak (56. Kesselbacher), Šmid, Sienčnik, Hober (56. M. Nachbar), Grujić

Gol: M. Nachbar (58.), sodnik Pölzl, 100 gledalcev.

Gostje iz Esternberga so začeli zelo motivirano, igrali so sproščeno in imeli nekaj izredno lepih priložnosti, ki pa jih je odlični vratar Preschern ubranil, tako tudi v 26. minuti, ko je mojstrsko preprečil gol iz enajstmetrovke.

Igralcem SAK se v prvem polčasu ni kaj dosti ljubilo. Po pavzi je selektor Pušnik zamenjal kar tri igralce, v igro je poslal A. Kesselbacherja, M. Nachbarja in R. Oražeta, ki so vnesli nekaj novega vetra v tekmo. V 58. minuti je M. Nachbar po lepi podaji v kazenski prostor s kratke razdalje povedel z 1:0. Gostje pa so kar naprej igrali srčno in ofenzivno in v 77. minuti je Stockinger z lepim in hitrim strelom po napaki obrambe zaslužen izenačil.

M. Š.

SAK II nesrečno podlegel

Vest iz uredništva, da bo SAK II postal prvak v 2. razredu A, je bila žal prezgodna. Preteklo nedeljo je po vsej verjetnosti že padla odločitev, ki se je nagnila v prid moštva iz Pliberke. Pliberčani so okrepljeni z nekaterimi igralci iz prve ekipe pokazali svojo nevarnost in hladnokrvnost v protinapadih. Obramba SAK ki jo je vodil izkušeni A. Sadjak, je tokrat igrala preveč ofenzivno in ni bila kos hitrim napadom gostov. Gostje iz Pliberke so po 60 minutah na-

pete, hitre in borbene igre vodili s 4:0. Izredno motivirani fantje SAK so dali vse od sebe, bili pa so pod hudim pritiskom in v odločilnih trenutkih popustili. Priložnosti za zadetke je bilo kar nekaj. Gol za SAK je dosegel Štefan Wieser v 85. minuti.

Mladi in zagnani fantje so s sklonjenimi glavami zapustili igrišče, ker so verjetno že zapravili možnost postati prvak v tem razredu.

M. Š.

REGIONALNA LIGA

Pliberk je doma premagal Austrio z 2:0 (1:0) in ima še nekaj iskric upanja, da se reši izpada. V zadnjem krogu ga na tujem čaka še prvak iz Welsa. Rohrbach je presenetljivo premagal VSV tesno z 1:0 (0:0) in mora nastopiti še na tujem proti WAC, Trg pa je doma podlegel WAC z 0:1 (0:1). SAK igra prihodnjo soboto v gosteh proti Gratkornu.

1. Wels	25	16	7	2	45:20	55
2. WAC	25	15	4	6	52:22	49
3. VSV	25	13	6	6	38:24	45
4. Leibnitz	25	11	9	5	27:22	42
5. Gratkorn	25	11	7	7	38:29	40
6. Voitsberg	25	11	5	9	38:22	38
7. Austria	25	10	5	10	30:27	35
8. SAK	25	10	5	10	29:34	35
9. Pöllau	25	8	7	10	38:43	31
10. St.Florian	25	8	6	11	18:29	30
11. Rohrbach	25	7	6	12	27:37	27
12. Pliberk	25	7	5	13	30:46	26
13. Esternberg	25	4	7	14	27:43	19
14. Trg	25	2	18	13	13:52	11

KOROŠKI RAZREDI

■ PODLIGA VZHOD:

Bilčovs – Vetrinj 3:0 (2:0)
Klopinj – DSG Borovlje 2:2 (1:1)

1. Šentandraž	25	16	7	2	47:20	55
2. Vetrinj	25	12	5	8	46:26	41
3. Mostič	25	11	7	7	46:41	40
4. Welzenegg	25	11	7	7	29:24	40
5. ASK	25	10	6	9	44:35	36
6. Bilčovs	25	10	6	9	38:37	36
7. Liebenfels	25	10	5	10	35:36	35
8. Podkarnos	25	10	2	13	30:33	32
9. Metlova	25	10	2	13	20:33	32
10. DSG	25	8	7	10	30:33	31
11. Pokrče	25	9	4	12	24:30	31
12. Blatograd	25	8	6	11	25:32	30
13. ATUS	25	7	8	10	32:33	29
14. Klopinj	25	4	6	15	24:57	18

14./15. 6.: DSG – Podkarnos, Metlova – Bilčovs

■ 1. RAZRED D:

Šmihel – Grebinj 2:4 (1:2)
Ruda – Železna Kapla 2:1
Žitara vas – St. Stefan 1:1
Sele – Šentpavel 1:2

1. Šentpavel	26	18	4	4	50:19	58
2. Frantschach	26	13	8	5	42:16	47
3. Železna Kapla	26	13	5	8	56:28	44
4. Ruda	26	11	11	4	35:20	44
5. Grebinj	26	12	6	8	39:27	42
6. St. Leonhard	26	10	7	9	37:39	37
7. Žitara vas	26	10	6	10	35:34	36
8. Vovbre	26	10	4	12	36:52	34
9. Šmihel	26	9	4	13	42:51	31
10. St. Stefan/L.	26	7	8	11	38:39	29
11. Labot	26	8	5	13	40:46	29
12. Eitweg	26	7	8	11	31:50	29
13. Maria Rojach	26	7	4	15	37:58	25
14. DSG Sele	26	5	4	17	27:66	19

■ 2. RAZRED A:

SAK II – Pliberk II 1:5 (0:1)
VSV II – Austria II 18:3 (9:1)

1. Pliberk II	29	19	3	7	80:47	60
2. SAK II	29	17	6	6	84:48	57
3. Austria II	29	18	2	9	91:63	56
4. Trg II	29	11	4	14	58:76	37
5. VSV II	29	7	7	15	65:74	28
6. WAC II	29	3	2	24	30:100	11

14./15. 6.: Austria II – Trg II, Pliberk II – VSV II

■ 2. RAZRED F:

Mauterndorf – Djekše 2:1 (1:0)
Rikarja vas – Reichenfels 0:4 (0:3)
Tinje – Žvabek 1:0 (1:0)
Galicija – Globasnica 1:3 (0:2)
Preitenegg – Dobrla vas 2:0 (2:0)

1. Globasnica	25	23	2	0	108:16	71
2. Reichenfels	25	16	3	6	57:28	51
3. Žvabek	26	15	3	8	46:31	48
4. Sinča vas	26	14	3	9	50:32	45
5. Galicija	25	14	3	8	53:41	45
6. Preitenegg	25	10	4	11	21:27	34
7. Šentpeter/V.	25	9	7	9	45:52	34
8. Tinje	25	9	5	11	29:43	32
9. Dobrla vas	25	9	4	12	23:35	31
10. Vazenberk	25	8	5	12	29:50	29
11. Djekše	25	7	5	13	31:41	26
12. Rikarja vas	25	5	6	14	27:52	21
13. Mauterndorf	25	3	7	15	25:59	16
14. Grabstajn	25	3	5	17	34:71	14

14./15. 6.: Djekše – Tinje, Globasnica – Preitenegg, Grabstajn – Rikarja vas, Dobrla vas – Mauterndorf, Reichenfels – Galicija

Med koroškimi in slovenskimi novinarji neodločeno – 1:1 (0:0)

Moštvi novinarjev iz Slovenije (levo na sliki) in Koroške.

Foto: Fera

Prijateljska tekma med novinarji slovenskih medijev na Koroškem in kolegi iz Slovenije pretekli petek v Vrhniki, ki sta jo organizirala Naš Tednik in Jože Biščak, se je končala neodločeno – 1:1. Igralci obeh moštvo so bili izredno motivirani, priložnosti za zadetke pa je bilo še in še. Tekma je bila fer in se končala brez težjih poškodb, »mišičnega mačka« pa so vsi čutili nekaj dni.

Po tekmi je novinarje pozdravil in pogostil župan občine Vrhnika, prijateljsko srečanje pa se je končalo v prijetnem vzdušju. Jeseni, septembra, pa bo povratna tekma na Koroškem.

M. Š.

KROŽNA DIRKA PO AVSTRIJI

Peter »Paco« Wrolich se je kosal s profesionalci

1518 km s kolesom po Avstriji v desetih dneh. Zmagal je Italijan Daniele Nardello pred Belgijcem Vandenbrouckom in Švicarjem Camenzindom. Vsi trije so člani profesionalne ekipe MAPEI.

Prosimo, da na kratko poveš bralcem in bralkam SV, kako je potekal dan na tej krožni dirki

Vstal sem ob osmih, nato je bil zelo obilen zajtrk. Ob desetih je bilo na sporedu kosilo s špageti, nato spet enourni počitek. Potem so bile priprave na start, največkrat smo startali ob pol enih. Sledila je tekma na progi, dolgi od 160 do 190 km, ob približno 16.30 je bil sprint v cilj, nato pogovori z novinarji. Ob sedmih zvečer večerja, nato telesna nega z masažo, ob desetih nočni počitek.

Peter, kolesarska dirka po Avstriji je končana, kako si zadovoljen s svojim nastopom?

Kot z vso dosedanjo sezono sem tudi s tem nastopom zelo zadovoljen. Enkrat sem stal na stopnički, bil v letečih ciljih (v sprintih) v skupnem seštevku drugi in vseskozi prisoten v medijih. Nisem pa zadovoljen z izidom na zadnji etapi, ko sem osvojil četrto mesto. Obetal sem si zmago.

V prvi etapi si sam vozil nad 100 km z Nardellom, zmagovalcem dirke, kako ocenjuješ tega kolesarja?

Nardello je član najboljše kolesarske ekipe na svetu. Vse članke te ekipe štejem med najboljše kolesarje na svetu. Sicer ima šele 25 let, prepričan pa sem, da bomo o njem še veliko slišali.

Katera etapa je bila zate najtežja?

Nedvomno od Gradca do Gröbminga, to pa zaradi tega, ker sem dan poprej vodil nad 100 km in to seveda drugi dan telesno krepko občutil.

Kako dolgo ti bo ta naporna

dirka ležala v kosteh, kako dolgo traja regeneracija?

Priznati moram, da sem po etapah regeneriral tako hitro, kot še nikoli poprej, kar pomeni, da ta faza tokrat ne bo tako dolga. Za pet dni grem na morje, nato pa bom začel z intenzivnimi pripravami za nadaljnje tekme.

In te bodo?

V treh tednih bom nastopil na avstrijskem prvenstvu, nato pa se odpeljem v Nemčijo, kjer se bom udeležil Rheinland – Pfalz dirke, na kateri sem že v preteklih letih uspešno tekmoval.

Želimo Ti vse najboljše in mnogo uspeha.

J. W.

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 78

Silvo Kovač

KOVAČ – KUMMER / Bilčovs 1994

Položaj belih figur je ugodnejši saj gospodarijo na h liniji in tudi v središču ima beli pod kontrolo ključna polja. Beli, ki je na potezi, je z lepim mane-

a b c d e f g h

vrom obeh skakačev uspel prodreti v črni tabor in prisilil črnega na predajo. Trenutna pozicija na šahovnici ne daje vtisa tako hitrega zloma črne vojske.

REŠITEV ŠTEV. 77

Napad črnih figur se odvija forsirano in se začneja z žrtvijo trdnjave 1...Th3:++! 2.gh3 Dh2++! Poanta črne kombinacije, ki vodi do mata! 3.Kh2: Tf2++ Po dvojnem šahu trdnjave in lovca se beli kralj znova vrača v kot 4. Kh1. Tu pa ga čaka konec potovanja 4...Th2 mat. Lepa matna slika v kotu šahovnice!